

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY

Normy pro postup při rozlišování údajných vidění a zjevení

Předmluva

1. Kongregace pro nauku víry se zabývá otázkami vztahujícími se k podpoře a ochraně nauky víry i morálky. Proto je zodpovědná i za zkoumání dalších problémů, které se vztahují k praktikování víry, jako jsou případy pseudomysticismu, domnělých zjevení, vidění a poselství, kterým je připisován nadpřirozený původ. Pro naplnění posledně jmenované náročné úlohy, již je dikasterium pověřeno, byly již před 30 lety uveřejněny *Normae de modo procedendi in diudicantis praesumptis apparitionibus ac revelationibus*. Tento dokument přijali otcové kongregace na svém řádném shromáždění a poté ho 24. února 1978 schválil Boží služebník papež Pavel VI., takže ho dikasterium 25. února 1978 uvedlo v platnost. Svého času byli s těmito *Normae* obeznámeni pouze biskupové, aniž by následovalo jejich úřední zveřejnění. Došlo k tomu velkou měrou proto, že Normy oslovují v první řadě pastýře církve.
2. Je známo, že během času byl dokument uveřejněn v různých jazycích v několika dílech na dané téma, ovšem bez předchozího povolení tohoto zodpovědného dikasteria. Dnes je třeba uznat, že vše podstatné z obsahu tohoto důležitého nařízení je všeobecně známo. Proto považuje Kongregace pro nauku víry za dobré uveřejnit zmíněné Normy a zároveň dát k dispozici jejich překlad v nejdůležitějších jazycích.
3. Problematika událostí, které jsou spojeny s nadpřirozenými jevy, je i nadále aktuální pro život a poslání církve. To se znovu projevilo nedávno v pastýřské péči biskupů, kteří se v říjnu 2008 sešli na XII. řádném shromáždění biskupské synody o Božím slově. Na tuto starost reagoval papež Benedikt XVI. v důležité pasáži postsynodálního apoštolského listu *Verbum Domini*, kde zařazuje tuto problematiku do širšího rámce ekonomie spásy. Zdá se vhodné připomenout tento papežův učitelský výrok, který je třeba chápat jako výzvu věnovat nadpřirozeným jevům pozornost, jež jim přísluší. Tomuto účelu má sloužit i následující zveřejnění:
„Církev tím vším vyjadřuje vědomí, že stojí spolu s Ježíšem Kristem před definitivním Božím Slovem; on je ‚první a poslední‘ (Zj 1,17). Dal definitivní smysl stvoření i dějinám, a proto jsme povoláni žít čas a obývat Boží stvoření v rámci tohoto eschatologického rytmu Slova. ‚Křesťanské dílo spásy tedy jako nová a definitivní úmluva nikdy nepomine a nelze už očekávat nové veřejné zjevení před slavným příchodem našeho Pána Ježíše Krista‘ (srov. *1 Tim* 6,14 a *Tit* 2,13, *Dei Verbum*, 4). Neboť ‚specifičnost křesťanství‘ – jak připomněli otcové během synody – ‚se ukazuje v události Ježíše Krista, vrcholu Zjevení, naplnění Božích příslibů a prostředníkoví setkání mezi Bohem a člověkem. On »nám zjevil Boha« (srov. *Jan* 1,18) a je jediným a definitivním Slovem daným lidstvu‘ (*Propositio*, 4). Svatý Jan od Kříže vyjádřil tuto pravdu podivuhodným způsobem: ‚Když nám dal svého Syna, který je jeho Slovo, a On nemá jiné, řekl nám všechno jednou provždy v tomto jediném Slově a nemá už, co by říkal... protože to, co kdysi mluvil po částech k prorokům, řekl už v celku, když nám dal Všechno, to je svého Syna. Proto, kdo by se dnes chtěl tázat Boha nebo si přál nějaké vidění nebo zjevení, nejen by jednal poštile, ale urážel by Boha, protože by neupíral oči úplně na Krista a vyžadoval by něco jiného nebo nějakou novotu‘ (*Výstup na horu Karmel*, II, 22).“

Ve světle výše řečeného papež Benedikt XVI. zdůrazňuje: „Synod proto doporučil ‚pomáhat věřícím dobře rozlišovat Boží Slovo od soukromých zjevení‘ (*Propositio*, 47), jejichž ‚úlohou není »doplňovat« Kristovo definitivní zjevení, nýbrž napomáhat tomu, aby se z tohoto zjevení v určitém historickém období plněji žilo‘ (*Katechismus katolické církve*, 67). Hodnota soukromých zjevení je podstatně odlišná od jediného veřejného zjevení, které žádá naši víru. V něm k nám totiž prostřednictvím lidských slov a živého společenství církve mluví Bůh sám. Kritériem pravdy soukromého zjevení je jeho orientace na Krista. Když nás od něho vzdaluje, pak zajisté nepřichází od Ducha Svatého, jenž nás vede v rámci evangelia, a nikoli mimo něj. Soukromé zjevení je pro tuto víru pomocí a svou věrohodnost ukazuje právě tím, že odkazuje k jedinému veřejnému zjevení. Církevní schválení soukromého zjevení je tedy podstatným ukazatelem toho, že dotyčné poselství neobsahuje nic, co by protičečilo víře a dobrým mravům; je dovoleno zveřejnit jej a věřící jsou zmocněni rozvážně jej přijmout. Soukromé zjevení může vnést nové akcenty, přinést nové formy zbožnosti nebo prohloubit ty staré. Může mít určitou prorockou povahu (srov. *I Sol* 5,19-21) a může být platnou pomocí pro porozumění evangeliu a lepší život podle něj v aktuální době; nemá být proto přehlíženo. Je pomocí, která je nabídnuta, ale její užití není povinností. V každém případě se má jednat o potravu víry, naděje a lásky, které jsou pro všechny trvalou cestou spásy (srov. Kongregace pro nauku víry, *Poselství z Fatimy* [26. června 2000]: Ench. Vat. 19, č. 974-1021).“¹

4. Tato kongregace velice doufá, že oficiální zveřejnění *Norem pro postup při rozlišování údajných vidění a zjevení* poskytne pomoc při angažovanosti pastýřů katolické církve v náročném úkolu rozlišování domnělých vidění a zjevení, poselství a sdělení anebo – všeobecněji řečeno – mimořádných jevů údajně nadpřirozeného původu. Zároveň je žádoucí, aby text byl užitečný i teologům a jiným odborníkům, kteří jsou činní na tomto poli živé církevní zkušenosti, jež má dnes určitý význam, a proto si vyžaduje stále hlubší reflexi.

Vatikán 14. prosince 2011, památka sv. Jana z Kříže

William kardinál Levada
prefekt

¹ Postsynodální apoštolský list *Verbum Domini* o Božím slově v životě a poslání církve, 30. září 2010, č. 14: AAS 102 (2010), 695-696. K témuž srov. také odstavce *Katechismu katolické církve* věnované dané tematice (č. 66-67).

Normy pro rozlišování údajných vidění a zjevení

vydané Kongregací pro nauku víry

Úvodní poznámka k původu a povaze norem

Během plenárního zasedání v listopadu 1974 zkoumali otcové této Posvátné kongregace problémy související s údajnými viděními a zjeveními a došli k následujícím závěrům:

1. Dnes se zpráva o těchto zjeveních šíří více než v minulosti díky informačním prostředkům (masmédiím). Dostupnost dopravy navíc usnadňuje poutě a zvětšuje jejich počet. Církevní autorita se proto musí neprodleně vyslovit k věci.

2. Dnešní mentalita, vědecké požadavky a nároky kritického zkoumání na druhé straně znesnadňují, ne-li znemožňují dobrat se s náležitou rychlostí soudu, kterým v minulosti končilo šetření v této věci (*constat de supernaturalitate, non constat de supernaturalitate*) a který umožňoval ordinářům povolit, nebo zakázat veřejný kult nebo jiné formy zbožnosti věřících.

Z těchto důvodů a proto, aby se úcta, kterou mezi věřícími vyvolávají události tohoto druhu, mohla rozvíjet při respektování plného společenství s církví a přinášet plody, na jejichž základě potom církev může rozlišovat pravou povahu událostí, došli otcové k závěru, že je třeba stanovit v této věci následující postup.

Jakmile je církevní autorita informována o nějakém údajném vidění či zjevení, má za úkol:

- a) posoudit fakt podle pozitivních a negativních kritérií (srov. *dále*, č. I.);
- b) pokud toto šetření vyústí v příznivý závěr, povolit některé veřejné projevy kultu či úcty a nadále nad nimi velmi rozvážně bdít (to se rovná formulaci: *pro nunc nihil obstaré*);
- c) ve světle zkušenosti získané časem a se zvláštním zřetelem na duchovní plody, vyvolané novou úctou vyjádřit, pokud je třeba, soud o pravdě a nadpřirozeném charakteru.

I. Kritéria pro posuzování povahy údajných vidění či zjevení, stanovená alespoň podle určité pravděpodobnosti

A) Kritéria pozitivní:

- a) morální jistota či alespoň velká pravděpodobnost skutečné existence události, získaná na základě seriózního šetření.

b) zvláštní okolnosti, týkající se existence a povahy události, to znamená:

1. osobní kvality dotčeného subjektu či subjektů (zejména psychická vyváženost, poctivost a správnost mravního života, upřímnost a ochota chápat církevní autoritu, schopnost vrátit se k normálnímu režimu života z víry atd.);
2. pokud jde o zjevení: pravost teologické a spirituální nauky bez příměsi omylu;
3. zdravá úcta, hojné a stálé duchovní plody (např. duch modlitby, konverze, svědectví lásky k bližnímu apod.).

B) *Kritéria negativní:*

a) zjevný omyl ohledně faktu

b) věroučné omyly, připisované ve svých projevech samotnému Bohu nebo blahoslavené Panně Marii nebo nějakému světci, nicméně s přihlédnutím k možnosti, že subjekt – pokud možno nevědomky – mohl přidat k autentickému nadpřirozenému zjevení ryze lidské prvky anebo omyly přirozeného řádu (srov. svatý Ignác z Loyoly, *Duchovní cvičení*, č. 336);

c) zřetelná snaha po zisku, úzce spojená s danou událostí;

d) těžce nemorální skutky, spáchané dotčeným subjektem či jeho stoupenci ve chvíli dané události nebo ve spojitosti s ní;

e) psychická onemocnění nebo psychopatické tendence u osoby mající nepochybný vliv na údajnou nadpřirozenou událost, jako psychóza, kolektivní hysterie nebo jiné prvky toho druhu;

Je třeba upozornit na to, že tato pozitivní i negativní kritéria mají indikativní, a nikoli taxativní povahu, a musí se aplikovat kumulativně neboli ve své vzájemné konvergenci.

II. Zásah kompetentní církevní autority

1. Pokud se během údajné nadpřirozené události mezi věřícími téměř spontánně zrodí kult nebo určitá úcta, má kompetentní církevní autorita závažnou povinnost okamžitě se informovat a přistoupit k pečlivému prošetření.

2. Kompetentní církevní autorita může zasáhnout na základě oprávněné žádosti věřících (tzn. takových, kteří jsou ve společenství s pastýři, a nikoli vedeni sektářským duchem) a povolit a podporovat některé formy kultu či úcty, pokud tomu nic nepřekáží při dodržení výše zmíněných

kritérií. Je však zároveň třeba dbát na to, aby věřící tento způsob jednání nechápali jako církevní schválení nadpřirozeného charakteru této události (srov. Úvodní poznámka, c).

3. Z titulu svého věroučného a pastoračního úřadu může kompetentní autorita zasáhnout z vlastního podnětu. Za zvláštních okolností to dokonce musí učinit, například kvůli nápravě nebo zabránění nešvarům při výkonu kultu nebo úcty anebo kvůli odsouzení mylných nauk, pro odvrácení rizika falešného a nepodloženého mysticismu atd.

4. V nejistých případech, které nepředstavují pro dobro církve žádné riziko, se má kompetentní církevní autorita zdržet každého soudu a každého přímého zásahu (protože se může také stát, že údajná nadpřirozená událost po určité době upadne v zapomenutí). Nesmí však přestat bdít, aby mohla v případě potřeby rychle a rozvážně zasáhnout.

III. Autority, které jsou kompetentní zasáhnout

1. Úkol bdít a zasáhnout náleží především místnímu ordináři.

2. Národní či regionální biskupská konference může zasáhnout:

a) pokud místní ordinář po splnění toho, co mu náleží, se na ni obrátí s cílem získat v dané věci bezpečnější úsudek;

b) pokud se událost již dotýká celého národního či regionálního prostředí, vždy to však musí být s předcházejícím souhlasem místního ordináře.

3. Apoštolský stolec může zasáhnout jak na žádost samotného ordináře, tak i kvalifikované skupiny věřících anebo také přímo z důvodu všeobecné jurisdikce Svatého otce (srov. *dále*, č. IV).

IV. Zásah Posvátné kongregace pro nauku víry

1.a) Zásah Posvátné kongregace si může vyžádat jak ordinář po splnění vlastních povinností, tak i skupina kvalifikovaných věřících. V druhém případě se dbá na to, aby žádost na kongregaci nebyla motivována podezřelými důvody (jako např. přáním donutit ordináře, aby změnil svá právoplatná rozhodnutí či získat uznání pro nějakou odštěpeneckou skupinu atd.).

b) Posvátné kongregaci náleží zasáhnout z vlastního podnětu ve vážných případech, zvláště dotýká-li se událost značné části církve; avšak je to vždy po nezbytném vyslechnutí ordináře a pokud si to situace vyžaduje, tak i biskupské konference.

2. Posvátné kongregaci náleží posoudit a schválit způsob postupu ordináře, anebo, pokud je možno a radno, přistoupí k novému šetření

události, odlišnému od postupu ordináře, které vykoná buď samotná Kongregace, nebo zvláštní komise.

Tyto normy, přijaté na plenárním zasedání této Posvátné kongregace, schválil Svatý otec Pavel VI., *feliciter regnans*, 24. února 1978.

V Římě, v sídle Posvátné kongregace pro nauku víry, 25. února 1978

*Franjo kardinál Šeper, prefekt
biskup Jerome Hamer OP, sekretář*